

Sosiaali- ja terveysministeriö

Eeva Raevaara

Hanna Onwen-Huma

Päivi Yli-Pietilä

Viitaten tasa-arvosuunnitelman kuulemistilaisuudessa käytyyn keskusteluun monimuotoisten perheiden perhevapaista, Monimuotoiset perheet -verkosto saattaa tiedoksi seuraavaa:

Monimuotoisten perheiden perhevapaiden keskeisimmät epäkohdat

Tähän lausuntoon on koottu keskeisimmät toimenpiteet, joilla voidaan täyttää hallitusohjelmaan sekä hallituksen tasa-arvo-ohjelmaan kirjattu tavoite monimuotoisten perheiden perhevapaiden yhdenvertaistamisesta. Vastaavan listauksen on toteuttanut myös Maria Kaisa Aulan johtama vanhempainvapaatyöryhmä vuonna 2011. Ks. *STM Selvityksiä 2011:12*.

Monimuotoiset perheet -verkosto tarkentaa mielellään lausuntoa tarvittaessa ja on valmis olemaan apuna toimenpiteiden käytännön toteutusta valmisteltaessa.

1. Isyysvapaan ja erityisvanhempainrahan myöntäminen lapsen kuoleman jälkeen

Oman lapsen kuolema on vanhemmuuden vaikein ja raskain kokemus huolimatta siitä minkä ikäisenä ja millä tavoin lapsi kuolee. Vanhempien selviytymisprosessi lapsen kuoleman jälkeen on pitkä, jopa elinikäinen prosessi. Suru ja siitä selviytyminen vaatii aikaa ja mahdollisuuden tehdä surutyötä. Tämä on tärkeää molemmille vanhemmille. Suruprosessin pitkittyminen vaikuttaa mm. työkyvyn palautumisen keston. (Aho et. al. 2008.)

Isyysvapaa kohtukuoleman jälkeen

Lain mukaan vanhemmat asetetaan eriarvoiseen asemaan lapsen kohtukuoleman jälkeen. Äitiyspäivärahan edellytyksenä on, että raskaus on kestänyt 154 päivää. Mikäli lapsi kuolee tämän jälkeen kohtuun tai syntymän jälkeen, äidillä on oikeus saada äitiyspäivärahaa 105 päivän ajan. Kuitenkin isyysraha-oikeus alkaa vasta lapsen syntymästä ja sen edellytyksenä on, että isä osallistuu lapsen hoitoon – mutta kuollutta lasta ei voi hoitaa. Isyysrahan puute lapsen kuoleman jälkeisessä tilanteessa ei vahvista isien koettua isyyttä, vaan vähättelee isän vanhemmuuden roolia ja vaikeuttaa surusta selviytymistä.

Monimuotoiset perheet -verkosto vaatii, että lapsensa kohtukuoleman kautta menettäneille isille myönnetään lakisääteinen isyysloma (105 arkipäivää).

Erityisvanhempainraha lapsen kuoleman jälkeen kuolleen lapsen iästä ja kuolinsyystä riippumatta

lähtään vanhemman lapsensa menettäneille vanhemmille ei järjesty mahdollisuutta tehdä surutyötä. Vanhemmat voivat hakea lapsen kuoleman jälkeen sairauslomaa, mutta sairausloman perusteiksi kirjoitetut diagnoosit (kuten masennus, jota suru ei ole) johtavat leimautumiseen ja vaikeuttavat vanhempien myöhempää elämää, kuten henkivakuutuksen tai henkilövakuutuksen saamista (mm. HS 13.5.2013, HS 5.12.2012). Sairausloma on myös liian lyhyt (2 viikkoa) ja sitä on haettava aina uudelleen.

Monimuotoiset perheet -verkosto vetoaa päättäjiin ja vaatii, että vanhemmille joiden lapsi on kuollut, myönnetään tuloihin perustuva erityisvanhempainraha (105 arkipäivää), joka ei ole sidottu lapsen kuolinikään tai -tapaan.

2. Perhevapaalainsäädäntöön tulee sisällyttää monikkoperheen isän oikeus isyysvapaaseen jokaisesta syntyvästä monikkolapsesta.

Monikkoperhe on perhe, johon syntyy kerralla useampi kuin yksi lapsi. Monisikiöraskaudesta syntyvää lasta kutsutaan monikkolapseksi. Suomessa syntyy vuosittain kaksoset noin 850 perheeseen ja kolmoset noin 10–15 perheeseen. Yhtäaikaisesti useampi kuin yksi lapsi adoptoidaan vuosittain noin kymmeneen perheeseen. Tällä hetkellä monikko- ja adoptioperheet eivät ole yhdenvertaisessa asemassa perhevapaalainsäädännön suhteen.

Monikkolapsen isän isyysvapaiden määrän tulee olla kaksosista yhteensä vähintään 54+18 arkipäivää, kolmosista vastaavasti vähintään 54+18+18. Nykyinen isyysrahakautta koskeva laki syrjii monikkolapsia: Laki sairausvakuutuslain muuttamisesta syrjii monikkolapsia suhteessa muihin syntyviin lapsiin. Jokainen monikkolapsi on oma yksilö, vaikka sattui syntymään yhtä aikaa toisen kanssa. Nykyinen lainsäädäntö rikkoo samasta raskaudesta syntyvien lasten osalta perustuslakia ja yhdenvertaisuuslakia, Monikkolapsi tulee syrjityksi sekä ikäperusteella (yksi/kaksi monikkolapsista on "liian nuori/a") että "muulla henkilöön liittyvällä syyllä" (syntymätapaan liittyvä syy).

Isyysvapaalaila pyritään turvaamaan jokaiselle lapselle omaa aikaa isän kanssa, jotta isän ja lapsen välinen suhde vahvistuisi. Kaksoslapsella tai kolmoslapsella tätä oikeutta ei nyky-lainsäädännön mukaan ole. Kiintymyssuhteen luomisen sanotaan olevan ensiarvoisen tärkeää lapsen kehitykselle. Monikkolasten osalta vanhemman on haasteellista rakentaa kiintymyssuhdetta lapseen, kun samaan aikaan on useampi lapsi hoidettavana. Lapset myös joutuvat aina jakamaan huomion vauvasta lähtien. Kiintymyssuhteen rakentumista tulisi tukea yhdenvertaisella isyysvapaalla myös monikkolasten osalta.

Adoptiolasten isille tulee antaa oikeus isyysvapaaseen jokaisesta yhtäaikaisesti adoptoitavasta lapsesta.

Nykyisessä isyysrahakautta koskevassa laissa lapsikohtaisuus on huomioitu kaikilla muilla paitsi monikkolapsilla ja yhtäaikaisesti adoptoiduilla lapsilla: Nykyisessä isyysrahakautta koskevassa laissa puhutaan "aiemmasta lapsesta" ja "uudesta lapsesta". Laki pohjaa raamisopimukseen, jossa mainittiin isyysvapaan olevan lapsikohtainen. Tästä voisi päätellä, että isyysvapaa olisi jokaisen lapsen oikeus omaan aikaan isän kanssa tai isän aikaan jokaisen lapsen kanssa. Todellisuudessa nykyinen laki on perheeseen syntyneillä lapsilla lapsikohtainen vain silloin, kun lapsilla on riittävästi ikäeroa. Jos lapset syntyvät 10 minuutin ikäerolla, toisella/kolmannella lapsista ei sen mukaan ole oikeutta omaan aikaan isän kanssa, eikä isällä isyysvapaaseen toisesta/kolmannesta lapsesta.

Monikkolasten isällä tulee olla oikeus pitää kustakin seuraavasta lapsesta tuleva 18 arkipäivää kokonaan samanaikaisesti puolison kanssa.

Monikkoperheissä on erityisen tärkeää turvata molempien vanhempien mahdollisuus olla yhtäaikaisesti hoitamassa useampaa vauvaa. Varhaisen vuorovaikutussuhteen muodostaminen on sitä vaativampaa, mitä useampia lapsia syntyy samaan aikaan. Eheän persoonallisuuden muodostamisen kannalta on tärkeää, että molemmat vanhemmat kiintyvät tasapuolisesti kumpaankin lapseen. Vähentynyt aika lapsen kanssa voi myös vähentää äidin hoivakäyttäytymistä. (Heinonen 2013; Moilanen 1996.)

Hyväluoman (2010) mukaan suomalaiset monikkovanhemmat kokivat olevansa erittäin stressaantuneita useammin kuin muut vanhemmat. Monikkovanhempien riittämättömyyden tunteet ovat yleisempiä kuin muissa perheissä keskimäärin. Äidit ovat viisi kertaa useammin masentuneita kuin yhden vauvan synnyttäneet äidit. Varhain koettu väsymyksen on heillä pysyvämpää: "viisivuotiaiden kaksosten äidit ovat edelleen väsyneempiä ja masentuneempia kuin ne äidit, jotka ovat saaneet lapsia ehkä tiheästikin, mutta jotka eivät ole saaneet useampia lapsia samanaikaisesti" (Thorpe et. al. 1991). Lapsikohtainen isyysvapaa helpottaisi äitien tilannetta alkuvaiheessa ja vähentäisi myös perheen ulkopuolisen avun tarvetta.

On vaikea ymmärtää, miksi nykyinen lainsäädäntö kohdentuu syrjivästi riskialttiiseen perheryhmään. Monikkoperheissä on myös hyvin tavallista, että lapset syntyvät ennenaikaisesti. Vauva-arkeen asettaa haasteita lasten erilainen rytmi, eivätkä vanhemmat saa levättyä riittävästi palautuakseen. Lapsikohtainen isyysvapaa turvaa vanhempien jaksamista ja työkykyä sekä vähentää perheiden ulkopuolista palveluntarvetta.

Täyden yhdenvertaisuuden turvaaminen tarkoittaa kaksosten isän isyysvapaiden määräksi 54+54 ja kolmosten isällä 54+54+54 arkipäivää.

Suomen Monikkoperheet ry:n arvion mukaan tämän 18 arkipäivän mukaisen esityksen **kustannusvaikutus on noin 1 miljoona euroa vuodessa**. Sosiaali- ja terveysministeriön vanhempainvapaatyöryhmä (2011) on myös laskenut kustannukset, tosin 24 arkipäivän mukaisesti (per jokainen ensimmäistä seuraava monikkolapsi) ja päätynyt summaan 1,55 miljoonaa vuodessa. Adoptioperheiden osalta kustannusvaikutus on hyvin pieni, yhtäaikaisesti useampi kuin yksi lapsi adoptoidaan vuosittain noin kymmeneen perheeseen.

Kotihoidon tuen uudistamisessa on varmistettava, että myös monikkoperheessä on taloudellinen mahdollisuus hoitaa lapsia kotihoidon tuella

Nykyisen lainsäädännön mukaan lasten kotihoidon tuki myönnetään kaksosista tai kolmosista siten, että monikkolapsista vain ensimmäiselle myönnetään täysimääräinen hoitoraha. Toista ja kolmannesta monikkolapsesta myönnetään sisarkorotus.

Useamman kuin yhden vauvan syntyminen kerralla tuo perheelle kuitenkin moninkertaiset taloudelliset kustannukset (mm. yhtäaikaiset hankinnat jokaisen lapsen osalta, tilainvestoinnit ennakoimattoman tilanteen vuoksi). Hyväluoman (2010) tutkimukset mukaan alle 3-vuotiaiden monikkolasten perheet kokevat toimeentulo-ongelmia muita lapsiperheitä useammin. Puolet näistä lapsista syntyy keskosina, ovat infektioherkempiä noin kahteen ikävuoteen asti ja kotihoidon tarve on ajallisesti usein pidempi kuin täysiaikaisilla lapsilla.

Monikkoperheen erityinen taloudellinen kuormitus tilanne sekä lasten keskosuus ja muut terveydelliset riskitekijät tulee ottaa huomioon rakenneuudistusta tehtäessä. Mikäli rakenneuudistuksessa kotihoidon tuki osoitetaan puoliksi isälle ja puoliksi äidille, on erityisen tärkeää turvata myös monikkolapsista sama etuuden taso kuin muista lapsista. Tämä mahdollistuu muuttamalla kotihoidon tuen saannin perusteita siten, että kustakin monikkolapsesta myönnetään täysimääräinen hoitoraha 3-vuotiaiksi asti tai kunnes perheeseen syntyy uusi lapsi.

3. Yhden vanhemman perheellä tulee olla oikeus käyttää vanhempainvapaat täysmääräisesti

Jos perheessä on vain yksi vanhempi (jos toinen vanhempi on kuollut, isyyttä ei ole voitu vahvistaa tai lapsi on yksin adoptoitu) tulee ainoan vanhemman voida käyttää toisenkin vanhemman kiintiöity osuus, sillä lapsella tulee olla mahdollisuus kotihoitoon perhemuodosta riippumatta edes lain tasolla.

Jos vanhemmat hoitavat yhdessä lasta, vaikka asuisivatkin eri osoitteissa he voisivat yhteisestä hakemuksesta jakaa vanhempainvapaan.

Jos lapsi tulee heti syntymänsä jälkeen äidin kanssa eri osoitteessa asuvan isän hoidettavaksi ja asuu isänsä kanssa, isällä tulee olla oikeus vanhempainvapaaseen myös äidin äitiysvapaan ajalta.

4. Kotihoidontuen uudistuksessa on varmistettava, että yhden vanhemman perheellä on oikeus käyttää kotihoidontukikauti kokonaisuudessaan

Yhden vanhemman perheessä elävää lasta ei saa asettaa eriarvoiseen asemaan perhemuotonsa vuoksi. Siksi kotihoidontuen on oltava täysmääräisesti lapsen ainoan vanhemman käytössä, jos toista vanhempaa ei ole tai jos hän ei ole suostuvainen käyttämään omaa kiintiötään kotihoidontuesta.

5. Etävanhemmalla tulee olla oikeus vanhempainvapaaseen vanhempien yhteisellä sopimuksella

Jos vanhemmat eivät asu samassa osoitteessa lapsen syntyessä, tai jatkavat lapsen hoitamista yhdessä eron jälkeen, pitää kummallakin vanhemmalla olla oikeus perhe-etuuksiin yhteisestä hakemuksesta. Lapsenhuoltolain lähtökohta on, että on lapsen edun mukaista, että vanhemmat hoitavat lasta parisuhteen päätyttyäkin. Muiden lakien tulee tukea tätä periaatetta eikä ainakaan estää vanhempien yhteistyötä.

Kuitenkin, jos etävanhempi ei ole valmis pitämään vanhempainvapaita, vapaiden on oltava täysmääräisesti lapsen lähivanhemman käytettävissä. Etävanhemmalle varataan mahdollisuus kieltäytyä vanhempainvapaista kirjallisesti, jonka jälkeen kaikki vapaat ovat lähivanhemman käytössä.

6. Myös adoptiovanhemmilla tulee olla mahdollisuus hoitaa lasta kotihoidossa kolmen vuoden ajan

Adoptiolapsen kohdalla perhevapaiden ongelmat kiteytyvät siihen, että perhevapaita laskettaessa mittarina käytetään lapsen ikää, ei perheeseen tulemisen ajankohtaa. Muun muassa lapsiasiavaltuutetun vanhempainvapaatyöryhmä (*STM selvityksiä 2011:12*) päätyi suosittelemaan adoptiolasten kohdalla vanhempainvapaiden laskemisen aloittamista siitä hetkestä, kun lapsi tulee perheeseen.

Useimmat adoptiolapset sijoitetaan perheeseensä yli vuoden ikäisenä, mikä käytännössä tarkoittaa, että perheellä on oikeus perhevapaisiin enintään kahden vuoden ajalta, usein huomattavasti lyhyemmältä. **Vanhempainvapaan jälkeen hoitovapaan ja kotihoidontuen tulee adoptioperheissä jatkua,**

kunnes lapsen perheeseen tulosta – ei syntymästä – on kulunut kolme vuotta.

7. Kotihoidontuen kiintiöimisen puoliksi isälle ja äidille ei tule koskea adoptioperheitä ELLEI adoptioperheiden kotihoidontukea saada ensin yhdenvertaiselle tasolle muiden perheiden kanssa

Mitä enemmän adoptiolapsen varhaislapsuudessa on esiintynyt kiintymyskatkoksia ja hoitopaikan vaihdoksia, sen pahempi on hänen riskinsä kärsiä psyykkisestä oireilusta nuoruusiässä (Varilo 1993; Sinkkonen 2001) sekä oppimisvaikeuksista kouluiässä (Raaska et. al. 2011). FINADO -tutkimuksessa kävi ilmi, että Suomeen ulkomailta adoptoitujen lasten vanhemmista yli puolet raportoi lapsillaan oireita reaktiivisesta kiintymyssuhdehäiriöstä (RAD). Nämä oireet olivat suorassa yhteydessä myöhempiin oppimishäiriöihin. (Raaska et. al. 2011).

Jo useita kiintymyssuhdekatkoksia kokeneen lapsen kannalta on kestävämpää, että hänen kanssaan ensimmäiset ajat kotona viettäneeseen vanhempaan muodostunut kiintymyssuhde katkaistaan liian varhaisessa vaiheessa. Adoptioperheiden kotihoidontukijakso on myös, kuten yllä todettiin, useimmissa tapauksissa huomattavasti lyhyempi kuin muiden perheiden. Siksi adoptioperheiden kohdalla ei tule soveltaa kotihoidontuen jakamista puoliksi isän ja äidin välille, ellei kotihoidontukea määritellä siitä hetkestä eteenpäin kun lapsi tulee perheeseen.

8. Rajoitus vanhempainvapaa-oikeudesta vain 0-6-vuotiaan adoptioivalle poistetaan

Tällä hetkellä 7 vuotta täyttäneen lapsen adoptioivalla ei ole mahdollisuutta vanhempainvapaaseen. Adoptio on kuitenkin yli 7-vuotiaalle aivan yhtä iso muutos kuin pienemmällekin lapselle: kansainvälisessä adoptiossa lapsen elinympäristö, ihmiset ja kieli vaihtuvat. Lapsen kehityksen kannalta on välttämätöntä, että vanhemmilla on mahdollisuus viettää riittävästi aikaa lapsen kanssa. Yli 7-vuotiaana adoptoitu lapsi vaatii samanlaista huolenpitoa ja luottamuksen rakentamista kuin nuorempikin, jotta lapsen kehitys lähtisi normalisoitumaan aiempien traumaattisten kokemusten jälkeen (Hughes & Baylin 2013). Vanhempien on voitava auttaa lasta sopeutumisessa ilman vaatimusta työstä irtisanoutumiseen. Siksi vanhempainvapaata pitäisi voida pitää myös yli 7-vuotiaana adoptoidun lapsen kanssa.

Perhevapaiden kokonaisuudistuksessa adoptioperheet tulee huomioida ottamalla lasten tarpeet keskiöön.

Adoptioperheiden perhevapaat on tuotava muiden lapsiperheiden rinnalle sekä määrällisesti (vapaiden pituudet) että laadullisesti (päivärahasentit, eläkkeen kertyminen). Adoptioperheille tulee taata samat perhevapaat kuin muilla. Tämä toteutuu helpoimmin niin, että perhevapaiden katsotaan alkavan siitä kun lapsi tulee perheeseen. Perhevapaissa ei siis katsota lapsen kalenterikäää vaan "perheikää".

9. Lainsäädännön tulisi mahdollistaa sijaisvanhemman kotiin jääminen kodin ulkopuolisesta työstä vähintään yhden vuoden ajaksi tilanteissa, joissa sijaisperheeseen sijoitetaan yli 3-vuotias lapsi.

Perheisiin sijoitettuja lapsia koskevat pitkälti samankaltaiset kiintymyssuhteeseen ja kehitykseen liittyvät ongelmat kuin adoptiolapsiakin. Vaikka sijoitettu lapsi on lastensuojelulain perusteella erityiseen suojeluun oikeutettu, käytännössä nykyinen lainsäädäntö ei takaa sijaisvanhemmille riittäviä toimintaedellytyksiä sijaisvanhemmuuteen sijoitetun lapsen tarpeiden mukaisesti. Tarve parantaa lainsäädäntöä toimeksiantosuhteisen perhehoidon ja työelämän yhteensovittamisessa on noussut esiin voimakkaasti. Lapsen kannalta tärkeää ja tarpeellista sijaisvanhemman mahdollisuutta jäädä kotiin työelämästä ei ole riittävästi lailla turvattu.

Mitä paremmin sijoitettavan lapsen tarpeet ovat tulleet tunnistetuiksi, sitä selkeämmin sijaisvanhemman kotiin jääminen nähdään lapsen edun ja lastensuojelulain veloitteiden mukaisena ratkaisuna. Pääsääntöisesti voidaan todeta, että jokainen perhehoitoon sijoitettu lapsi, jopa 10 ikävuoteen saakka, hyötyy siitä, että sijaisvanhemmista toinen on kotiäiti tai -isä. Huostaan otettujen lasten kehityksessä on usein viiveitä, mikä merkitsee sitä, etteivät sijoitetun lapsen kronologinen ja kehitystason mukainen ikä vastaa toisiaan. Tällä hetkellä sijaisvanhempi on oikeutettu työlainsäädännön (Työsopimuslaki 2006, 3 §) perusteella saamaan hoitovapaata kodin ulkopuolisesta työstä. Tämä takaa sijaisvanhemmalle mahdollisuuden jäädä kotiin työelämästä, mutta vain kun sijoitettu lapsi on alle 3-vuotias.

10. Rekisteröidylle parille ja samaa sukupuolta olevalle avoparille tulee mahdollistaa isyysvapaa lapsen syntymästä alkaen

Naisparille syntyvän lapsen toisella vanhemmalla on tällä hetkellä oikeus isyysvapaaseen, mutta tämä oikeus on vain rekisteröidyssä parisuhteessa elävällä parilla ja oikeus alkaa vasta perheensisäisen adoption voimaan astumisen jälkeen. Adoptioprosessi puolestaan kestää paikkakunnasta riippuen nopeimmillaan vajaasta kuukaudesta jopa puoleen vuoteen. Isyysvapaalle jäämiselle on kuitenkin usein tarve nimenomaan lapsen syntymän yhteydessä, ja kuukaudenkin viive tässä oikeudessa aiheuttaa usein hankaluuksia.

Esimerkiksi sektion jälkeen synnyttäjän toipumisen ajan toisen vanhemman kotona oleminen voi olla välttämätöntä paitsi synnyttäjän ja vauvan, myös mahdollisten isompien sisarusten kannalta. Rekisteröidyssä parisuhteissa elävän pitäisi voida jäädä perheeseen syntyvän lapsen kohdalla isyysvapaalle jo ennen adoption läpiviemistä samoilla ehdoilla kuin heteroavoparin osapuoli.

Osa samaa sukupuolta olevista pareista ei halua rekisteröidä parisuhdettaan syrjinnän pelossa. Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen mukaan (X & Others vs. Austria) eri sukupuolta olevien avoparien asettaminen eriarvoiseen asemaan samaa sukupuolta olevien avoparien kanssa on Euroopan ihmisoikeussopimuksen vastaista. Samaa sukupuolta olevat avoparit pitää asettaa myös isyysvapaiden osalta tasa-arvoiseen asemaan eri sukupuolta olevien parien kanssa, eli heillä pitää olla oikeus jäädä isyysvapaalle lapsen syntymän yhteydessä ilman vaatimusta juridisesta vanhemmuudesta.

11. Isällä tulee olla mahdollisuus vanhempainvapaaseen myös äitiysvapaan ajalta tilanteessa, jossa lapsi on syntymästään lähtien isänsä huollossa

Tilanteessa, jossa lapsi on syntymästään asti yksin isänsä huollossa joko vanhempien yhteisellä päätöksellä tai äidin menehtyessä tai tullessa kykenemättömäksi toimimaan vanhempana, isällä tulisi olla oikeus vanhempainvapaaseen silloinkin, kun äidin äitiysvapaa on vielä kesken ja vaikka isä ei asuisikaan samassa osoitteesta lapsen äidin kanssa. Lapsen kannalta ei ole kestävä tilanne, että tällaisissa tilanteissa lähivanhempi ei ole oikeutettu vanhempainvapaaseen. Pahimmillaan tämä johtaa tilanteeseen, jossa isä joutuu irtisanoutumaan työstään tai pitämään useita kuukausia palkatonta vapaata voidakseen hoitaa omaa lastaan alusta asti kotona.

12. Kotihoidontukea uudistettaessa kotihoidontuen kiintiöitetty jakaminen tulee ulottaa koskemaan myös samaa sukupuolta olevia pareja

Samaa sukupuolta olevien parien perheissä kotihoidontuen jakaminen äidin ja isän välillä ei useinkaan ole mahdollista. Lainsäädäntö tulisi valmistella lähtökohdasta, jossa kotihoidontuen jakaminen olisi mahdollista myös samaa sukupuolta olevan parin kesken ilman, että perhe menettää toista sukupuolta olevalle vanhemmalle tarkoitetun kiintiön.

Monimuotoiset perheet -verkosto kiittää mahdollisuudesta lausua tasa-arvo-ohjelmasta ja toivoo, että myös perhevapaiden yhdenvertaistamisen osalta ohjelman toteuttamisessa voitaisiin edetä vielä tämän hallituskauden aikana.

Monimuotoiset perheet -verkosto

Monimuotoiset perheet -verkosto on kymmenen suomalaisen perhejärjestön verkosto, johon kuuluvat Adoptioperheet ry, Käpy – Lapsikuolemaperheet ry, Lapsettomien yhdistys Simpukka ry, Monikulttuuriyhdistys Familia Club ry, Perhehoitoliitto ry, Sateenkaariperheet ry, Suomen Monikkoperheet ry, Suomen nuoret lesket ry, Suomen Uusperheiden Liitto ry ja Yhden Vanhemman Perheiden Liitto ry.

Verkosto koordinoi Kaikkien perheiden Suomi -hanketta, joka kerää tietoa monimuotoisten perheiden erityistilanteista ja saattaa tämän tiedon lainsäätäjien ja palvelujärjestelmän tietoisuuteen.

Lisätietoja:

Anna Moring, projektipäällikkö

Kaikkien perheiden Suomi -hanke

anna.moring@monimuotoisetperheet.fi

050 375 0832

Viitteet:

Aho AL, Tarkka M-T, Kaunonen M (2008) Isien selviytymiskeinot lapsen kuoleman jälkeen. *Hoitotiede* 2008;20:4: 203-214.

Heinonen K (2013) Monikkoperheen elämismaailma varuillaan olostu vanhemmuuden vahvistumiseen. *Fenomenologis - hermeneuttinen tutkimus. Hoitotieteen laitos. Terveystieteiden tiedekunta. Itä-Suomen yliopisto, Kuopio* 2013. (s. 84)

Heinonen K, Pietilä A-M, Moilanen I (2007). Monikkovanhempien kuvauksia saamastaan tuesta – haastattelututkimus kaksosten vanhemmille. *Hoitotiede* 2007;19:4: 223-235.

Hughes, D. ja Baylin, J. (2013) Brain Based Parenting. *Journal of Neurotherapy* 2013;17:2; 140-141.

Hyväluoma J. (2010) Moninkertaisia onnenhetkiä ja arjen haasteita. Monikkoperheiden vanhempien kokemuksia perheen hyvinvoinnista. Perhetutkimuskeskus Jyväskylän yliopisto.

Moilanen I (1996) Kaksosuus. Teoksessa Räsänen E, Moilanen I, Tamminen T, Almqvist F (toim.) Lasten ja nuorisopsykiatria. Duodecim. Gummerus kirjapaino Oy, Jyväskylä, 72-75.

Raaska, H, Elovainio, M., Sinkkonen, J., Matomäki, J., Mäkipää, S. ja Lapinleimu, H. (2011) Internationally adopted children in Finland: parental evaluations of symptoms of reactive attachment disorder and learning difficulties. *Child: care, health and development* 2011: 1–9.

Selin, M., Paavilainen, E., Kaunonen, M. (2009) Vanhempien kokemuksia adoptioprosessista ja saamastaan tuesta. Tutkiva hoitotyö 2009: 7: 4: 27-33.

Sinkkonen, J. (2001) Adoptiolapsen psyykkisen kehityksen haasteet. Duodecim 2001:117:499–504.

Vanhempainvapaatyöryhmän muistio. Sosiaali- ja terveysministeriön selvityksiä. STM 2011:12.

Varilo, E. (1993) Ottolapsisijoitus arviointi- ja toimenpideprosesseina. Väitöskirja. Lastenpsykiatrian klinikka. Helsingin Yliopisto. Itä-Uudenmaan paino OY, Loviisa.

X & Others vs. Austria. ECHR 19010/07. [http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-116735#{%22itemid%22:\[%22001-116735%22\]}](http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-116735#{%22itemid%22:[%22001-116735%22]})